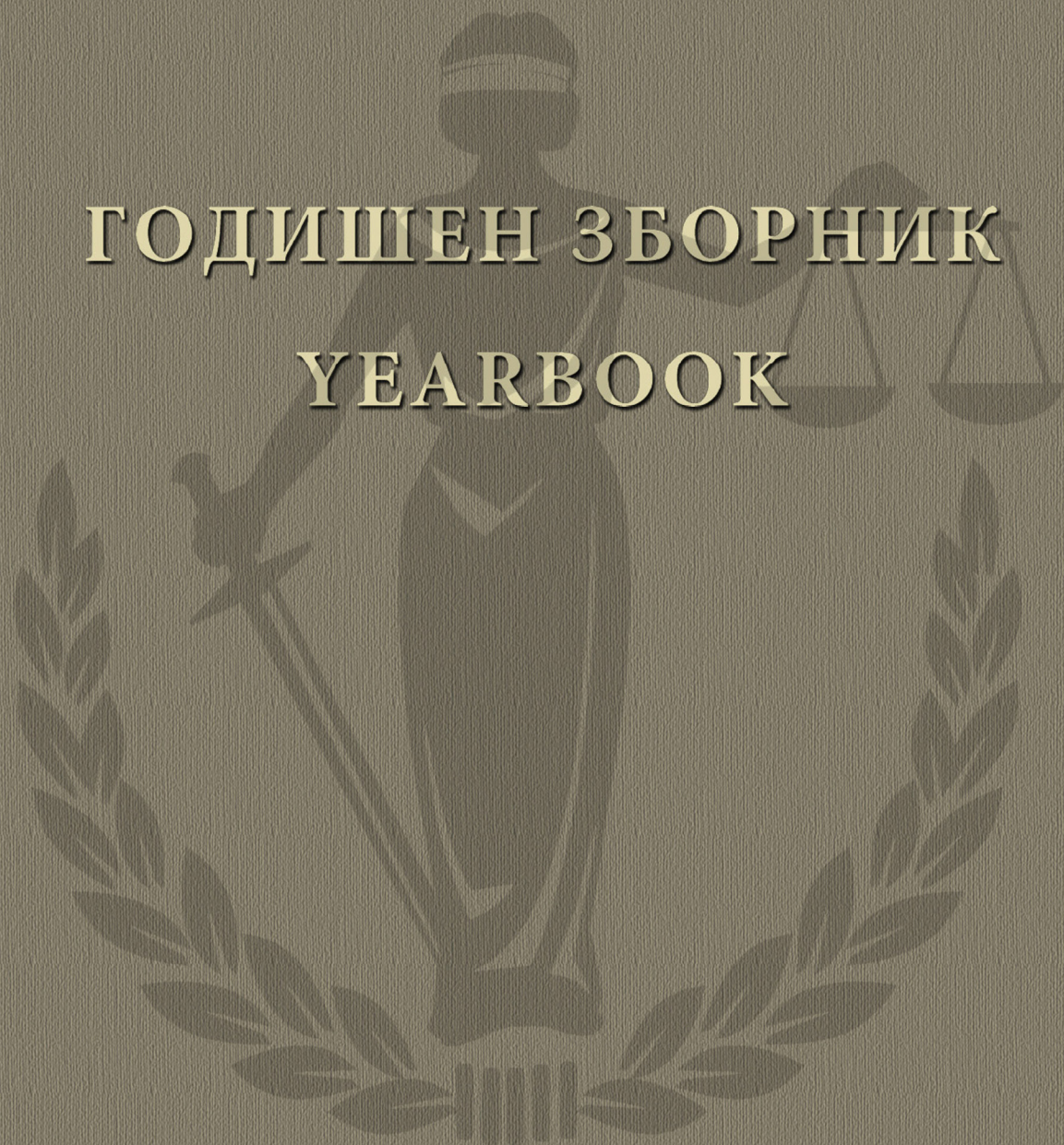

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-8713

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
YEARBOOK

ГОДИНА 10

VOLUME X

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF LAW

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-8713

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2020**

**YEARBOOK
2020**

ГОДИНА 10

VOLUME X

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF LAW**

За издавачот

Проф. д-р Олга Кошевалиска
For the publisher:
Assoc. prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Издавачки совет

Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Проф. д-р Јован Ананиев
Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editorial board

Prof. Blažo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph.D.
Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Меѓународен програмски комитет

Проф. Д-р Јован Ананиев,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
Проф. Д-р Јадранка Денкова,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
Проф. Д-р Жан Пол Ленер,
Универзитет на Луксембург, Луксембург
Проф. Д-р Аленка Верболе,
Универзитет на Љубљана, Словенија
Проф. Татјана Петровна Суспицина,
Московска Правна Академија, Русија
Проф. Габриела Белова,
Југозападен Универзитет
„Неофит Рилски“ - Бугарија

International Editorial board

Prof. Jovan Ananiev, Ph. D,
Goce Delcev University - Shtip
Prof. Jadranka Denkova, Ph. D,
Goce Delcev University - Shtip
Prof. Jean Paul Lehnrs, Ph. D,
University of Luxembourg
Prof. Alenka Verbole, Ph. D,
University of Ljubljana
Prof. Tatjana Petrovna Suspiciina,
Moscow State Law Academy
Prof. Gabriela Belova,
South West University
“Neofit Rilski” - Bulgaria

Редакциски одбор

Проф. д-р Јован Ананиев
Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска
Проф. д-р Борка Тушевска Гавриловиќ

Editorial staff

Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D.
Prof. Borka Tuševska Gavrilovikj, Ph. D

Главен уредник

Проф. д-р Олга Кошевалиска

Managing editor

Assoc. prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Одговорен уредник

Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editor in chief

Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Јазично уредување

Весна Ристова
(македонски јазик)

Language editor

Vesna Ristova
(Macedonian)

Техничко уредување

Славе Димитров

Technical editor

Slave Dimitrov

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Правен факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Štip
Faculty of Law
Krste Misirkov 10-A.,
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА

АМБАРКОВ НИКОЛА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ВО ПОЛИТИЧКИОТ СИСТЕМ НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА 25 ГОДИНИ ПО ДЕЛТОН	5
АПАСИЕВ ДИМИТАР ФОРМАЛНО-ПРАВНИТЕ ПРИЧИНИ ПОРАДИ КОИ Т.Н.. „ЗАКОН ЗА УПОТРЕБА НА ЈАЗИЦИТЕ“ НЕ Е ЗАКОН - CASE STUDY -	15
АТАНАСОВСКА – ЦВЕТКОВИЌ АНЕТА РИМСКИОТ МАНДАТУМ (ДОГОВОР ЗА ПОЛНОМОШНО) ВО СРПСКИОТ ГРАЃАНСКИ ЗАКОНИК НА ХАЌИЌ	23
ГАЛЕВА ЈОРДАНКА ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ И МУЛТИКУЛТУРНИ АСПЕКТИ ВО КРАЛСТВОТО ДАНСКА И РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	33
ДОНЧЕВСКА БИЛЈАНА ГЕНЕЗАТА НА ПРАВНАТА ЗАШТИТА НА БАЗИТЕ НА ПОДАТОЦИ ВО САД, ЕУ И МАКЕДОНСКОТО ЗАКОНОДАВСТВО	45
ЃОРЃИЕВА ДИЈАНА, СТОИЛЕВА ЗОРИЦА, ЃОРЃИОСКА ЕМИЛИЈА ВОНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ ВО ШПАНСКОТО ГРАЃАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО	57
ЈОВАНОВА ЕВА, ДИМИТРИЕВСКИ ДЕЈАН КАКО ДО ПОГОЛЕМА БРОЈНОСТ НА ПРАТЕНИЧКИ ВО СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА?	65
ЈОСИФОВИЌ ИВИЦА ЕВРОПСКОТО КРИВИЧНО ПРАВО И ЗАЕМНАТА ДОВЕРБА ВО КРИЗА: СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ	75
КОЕВСКИ ГОРАН, ТУШЕВСКА ГАВРИЛОВИЌ БОРКА, СПАСЕВСКИ ДАРКО АНАЛИЗА НА МОЖНОСТА ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ СО ЕДНО ЕВРО ОСНОВНА ГЛАВНИНА ВРЗ ОСНОВА НА ГЕРМАНСКИОТ МОДЕЛ	85
КОШЕВАЛИСКА ОЛГА, РОГЛЕВА АЛЕКСАНДРА МЕЃУНАРОДЕН И НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ НА ПРАШАЊЕТО ЗА НАСИЛСТВО ВРЗ ДЕЦАТА ОД СТРАНА НА ВОЗРАСНИ ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО	93
САВЕСКИ ДЕЈАН ЗНАЧЕЊЕТО НА УСТАВНАТА ЖАЛБА ВО КРЕИРАЊЕТО НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИОТ ОДНОС НА МЕЃУ УСТАВНИТЕ СУДОВИ И ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА	105
ТОДОРОВА БИЛЈАНА ЕДНАКВА ПЛАТА ЗА РАБОТА СО ЕДНАКВА ВРЕДНОСТ	119
БИЛЈАНА ПАНОВА СОСТОЈБИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА ПРАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА	125
ИЛИЌ ЈОВИЦА СЕБЕСПОЗНАНИЕТО И ПРАВОТО ДА СЕ ЧОВЕКУВА	127

МРЕЖА ЗА ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДЕЕЊЕ НА ПРАВОТО ПРЕКУ ОБРАЗОВАНИЕТО

Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во соработка со средните училишта од општините во Источниот и Југо- Источниот плански регион, кон крајот на 2019 година, пристапија кон формирање на Мрежа за демократија и владеење на правото преку образованието. Целта на оваа мрежа е да се интензивира соработката меѓу училиштата и Правниот факултет, како дел од образовната заедница и да се дискутираат и предлагаат мерки за посеопфатно и поефикасно изучување на демократијата, човековите права и владеењето на правото во рамките на наставните планови во средните училишта и да има размена на искуства и информации меѓу членките на Мрежата. Меѓусебно, институциите, кои пристапија кон Мрежата, потпишаа Меморандум за соработка и одржаа две средби. На конститутивната средба се дискутираше за преземањето на идните активности, а на втората средба се дискутираа предизвиците со кои се соочуваат наставниците во средните училишта, кои предаваат општествени и хуманистички предмети, од аспект на намален број на овие предмети, намален број на ученици, кои прокажуваат интерес за изучување на овие предмети како изборни предмети и недоволна опфатеност на материјата демократија и право во рамките на овие предмети.

На втората средба, која се организираше во првата половина на 2020 година, се упатија препораки до Бирото за развој на образованието и имаше излагање на наставници со свои стручни трудови, кои се дел од овој Зборник на трудови

СОСТОЈБИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА ПРАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА

Прашањето за застапеноста на правните предмети во средното образование се наметнува врз основа на визијата и потребата од едно современо образование, како и од неопходноста од постоењето на граѓанско општество во кое централното место му припаѓа на граѓанинот и неговите слободи и права загарантирани со Уставот, и во кое треба да се приоритети демократијата, владеењето на правото и правната држава.

Дали статусот на правните предмети во средното образование во нашите училишта е на задоволително ниво?

Состојбата и перспективите на правното образование во средните училишта е секако прашање кое заслужува анализа и посветеност, а секако и ангажираност од соодветните институции, во смисла на придавање на поголемо внимание на правното образование и правните предмети кои би требало да го добијат заслужениот статус меѓу предметите. За пример, го земам статусот на предметот Вовед во правото како изборен предмет во трета година гимназиско образование, во општествено-хуманистичко подрачје комбинација А, со неделен фонд од два часа. Дали предметот е доволно застапен и дали ги задоволува потребите на учениците од правно образование? Предметот има статус на изборен, а не задолжителен, и се изучува само една година со два часа неделно, а притоа во наставната програма не се опфатени сите наставни теми кои се дел од Воведот во правото. Исто така, би го споменала и учебникот по Вовед во правото за учениците од гимназиско образование, кој е преобеман и кој во некои делови не соодветствува со наставната програма. Тука би направила компарација со економските предмети кои учениците од гимназиското образование ги изучуваат, кои се повеќе застапени со поголем неделен фонд на часови, и од кои еден има статус на задолжителен предмет за сите ученици без оглед на изборното подрачје. Значи дека правото е далеку помалку застапено во гимназиското образование, во споредба со економските предмети од истото изборно подрачје.

Потребата од изучување на правното образование произлегува и се наметнува и од самите ученици. Во текот на моето работно искуство како наставник, многу често учениците од трета година-гимназиско образование, ме прашуваат дали ќе ги изучуваат предметот и во четврта година, а потоа следува прашањето зошто не. Реално, треба да се размисли дали учениците имаат потреба да изучуваат повеќе наставни теми од областа на правото кои се важни и неопходни во процесот на образованието на младите луѓе. На пример, учениците од гимназиското образование не изучуваат содржини поврзани со основните слободи и права загарантирани со Уставот, а кои се предмет на уставното право. Од друга страна, јасно е дека целта на секое општество е младите што повеќе да ги познаваат правните норми, бидејќи логично е дека колку повеќе ќе ги познаваат, толку повеќе и ќе ги почитуваат.

Во контекст на ова, ќе ги спомнам и реформите во стручното образование кои ќе се применуваат од следната учебна година, а се однесуваат за профилот економски техничар во економско-правна и трговска струка, и кои одат во насока на намалување на фондот на часови на правните предмети.

Се заклучува дека перспективата на правното образование во средните училишта е со тенденција на опаѓање и намалување на истото. Правните предмети не се застапени во доволна мерка во средното образование, посебно во гимназиското образование. Учениците треба да ги оспособиме да ги сфатат основните правни вредности и да ги почитуваат владеењето на правото и основните слободи и права на човекот и граѓанинот како темелни вредности на нашиот Уставен поредок. Поради ова сметам дека правните предмети треба да го добијат својот заслужен статус, преку зголемување на неделниот фонд на часови или изучување на повеќе правни предмети во средното образование

¹ Авторот е наставник по правни предмети во СОУ „Јосиф Јосифовски“ – Гевгелија.